

עיונים בשפה וחברה

כתב עת אלקטרוני בין תחומי

של האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה

גיליון מיוחד בנושא

שיח בעיות בחברה הישראלית

Israel Studies in Language and Society

Interdisciplinary Electronic Journal of the
Israeli Association for the Study of
Language and Society

Special issue on
Troubled Talk in the Israeli Society

עורכת אורחת**עירית קופפרברג**

מרכז שח"ק לחקר שפה, חברה ותקשורת, מכללת לוינסקי לחינוך

העורכת

מלכה מוצ'ניק

המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

עורכת ביקורת ספרים

דבורה קלקין-פישמן

הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה

המערכת

רוני הנקין, המחלקה ללשון העברית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
רון כוזר, החוג לשפה וספרות אנגלית, אוניברסיטת חיפה
ענת סטבנס, החוג להכשרת מורים לאנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
עירית קופפרברג, מרכז שח"ק לחקר שפה, חברה ותקשורת, מכללת לוינסקי לחינוך
אורה שורצולד, המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

מרכזת המערכת: רקפת דילמון

עורך לשון עברית: יצחק הילמן

עורכת לשון אנגלית: שרה ירקוני

מתחזק האתר: צבי סדן (צוגויה סאסאקי)

מועצת המערכת

עלית אולשטיין, בית-הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים
מוחמד אמארה, החוג לבלשנות אנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
שושנה בלום-קולקה, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
אליעזר בן-רפאל, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
גבריאל ויימן, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
גדעון טורי, בית הספר למדעי התרבות, אוניברסיטת תל-אביב
איילת כהן, החוג לתקשורת, המכללה האקדמית ע"ש דוד ילין
תמר כתריאל, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
רפאל ניר, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
דב ספולסקי, המחלקה לאנגלית, אוניברסיטת בר-אילן
אילנה שוהמי, בית-הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב
יוסף שטרית, החוג ללשון העברית, אוניברסיטת חיפה
מרים שלזינגר, המחלקה לתרגום וחקר התרגום, אוניברסיטת בר-אילן
אסתר שלי-ניומן, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים

Guest Editor

Irit Kupferberg

Shahak Research Center, Levinsky College of Education

Editor

Malka Muchnik

Department of Hebrew and Semitic Languages, Bar-Ilan University

Reviews Editor

Devorah Kalekin-Fishman

Faculty of Education, University of Haifa

Editorial Board

Roni Henkin, Department of Hebrew Language, Ben-Gurion University

Irit Kupferberg, Shahak Research Center, Levinsky College of Education

Ron Kuzar, Department of English Language and Literature, University of Haifa

Anat Stavans, Department of English, Beit-Berl Academic College

Ora Schwarzwald, Department of Hebrew & Semitic Languages, Bar-Ilan University

Editorial Coordinator: Rakefet Dilmon

Hebrew Style Editor: Yitzhak Hilman

English Style Editor: Sarah Yarkoni

Site Maintainer: Tsvi Sadan (Tsuguya Sasaki)

Advisory Board

Muhammad Amara, English Linguistics, Beit-Berl Academic College

Eliezer Ben-Refael, Sociology and Anthropology, Tel Aviv University

Shoshana Blum-Kulka, Journalism and Communications, The Hebrew University

Ayelet Cohen, Communication Studies, David Yellin College of Education

Tamar Katriel, Communications, Haifa University

Raphael Nir, Journalism and Communications, The Hebrew University

Elite Olshtain, School of Education, The Hebrew University

Esther Schely-Newman, Journalism and Communications, The Hebrew University

Joseph Schetrit, Hebrew Language, Haifa University

Miriam Shlesinger, Translation and Interpreting, Bar-Ilan University

Elana Shohami, School of Education, Tel Aviv University

Bernard Spolsky, English Linguistics, Bar-Ilan University

Gideon Toury, Culture Research, Tel Aviv University

Gabriel Weimann, Communications, Haifa University

עיונים בשפה וחברה של "האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה" הוא כתב עת בין תחומי שפיט, המציע במה אקדמית לחוקרים העוסקים בלשונות השונות המדוברות בישראל מן ההיבט החברתי-תרבותי. מטרתו לשקף ולהפיץ את המחקר בתחום השפה והחברה בישראל של חוקרים מדיסציפלינות שונות, כגון בלשנות, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, תקשורת, חינוך, תרגום ועוד. המאמרים יתמקדו בתחומים אלו מהיבטים תאורטיים, אמפיריים, תיאוריים ומעשיים.

ISSN: 1565-9682

הכתובת להתקשרות: safa.hevra@gmail.com

כתובת האתר: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

הגשת מאמרים

המאמרים וביקורות הספרים יישלחו בדואר אלקטרוני בלבד לכתובת המערכת:

safa.hevra@gmail.com

ספרים לסקירה יש לשלוח לכתובת:

ד"ר דבורה קלקין-פישמן, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905.

אפשר לקרוא את ההנחיות להכנת מאמר בכתובת זו שבאתר כתב העת:

<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

אזכורים

"עיונים בשפה וחברה" מאוזכר במקומות אלו:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

רכישה ומנויים (2009)

לספריות ולמוסדות:

650 ₪ או 185 דולר או 120 אירו עבור גיליון

לאנשים פרטיים:

150 ₪ או 45 דולר או 30 אירו עבור גיליון

אופן התשלום

למנויים על כתב העת ולרכישת גיליונות בודדים נא לפנות לחברת און טיים בע"מ

דואר אלקטרוני: ontime@ontime.co.il

טלפון: 04-8405051

אתר החברה: <http://www.ontime.co.il>

Israel Studies in Language and Society of the "Israeli Association for the Study of Language and Society" is an interdisciplinary peer-reviewed journal which publishes research on the different languages spoken in Israel. The journal welcomes articles in the fields of linguistics, sociology, anthropology, communication, education, translation, etc. that deal with relevant topics from theoretical, empirical, descriptive and practical points of view.

ISSN: 1565-9682

Contact Address: safa.hevra@gmail.com

Site Address: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

Submissions

To submit articles please see the Guidelines for Contributors at the following address:

<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

Articles and book reviews should be sent only by electronic mail to the editorial address: safa.hevra@gmail.com

Books for review should be sent to:

Dr. Devorah Kalekin-Fishman, Faculty of Education, Haifa University, Haifa 31905.

Indexing and Abstracting

"Israel Studies in Language and Society" is covered by the following services:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

Subscription Rates (2009)

Libraries and Institutions:

185 USD or 120 EURO or 650 NIS per issue

Private Subscriptions:

45 USD or 30 EURO or 150 NIS per issue

Payment Systems

For subscriptions and purchase of single issues contact On Time Ltd.

E-mail: ontime@ontime.co.il

Telephone: 04-8405051

Website: <http://www.ontime.co.il>

תוכן העניינים

14-8	דבר העורכת האורחת [עברית ואנגלית]	עירית קופפרברג
מאמרים		
35-15	בין סולידריות להתנכרות: אסטרטגיות שיח של התמודדות עם דימוי קיבוצי שלילי בסיפורי יום-יום על "הישראליות"	רקפת סלע-שפי
55-36	"לביאות שיוצאות בחירוף נפש להגן על הגורים שלהן": בניית האני הקבוצתי המקוון של מורות האולפנים לעברית בעת משבר	עירית קופפרברג ואסתר אשר
82-56	"כי הגיע הזמן לדבר": פרויקט העדות של "שוברים שתיקה" כשיח נגדי	נמרוד שביט ותמר כתריאל
98-83	לקראת בחינה של דפוסי סגור עצמי בהקשר	לאה קוזמינסקי ואלדעה ויצמן
123-99	"הבית הוא המקום שממנו מתחילים": לסוגיית ה(אוטו)ביוגרפיה בכתביבתה של רונית מטלון	אילנה אלקד- להמן
143-124	מסע על העתיד: שיחה דיגיטלית בין פונה אובדנית וקבוצת מתנדבים [אנגלית]	יצחק גילת ועירית קופפרברג
168-144	מערכות סימנים לשוניים המייצגים "קרוב" ו"רחוק" בשיח בעת מצוקה של נהגי אוטובוס שחוו מתקפות טרור [אנגלית]	ישי טובין ואליסון סטרן פרץ
206-169	קללת המצלול בנגב הבדואי: בין משחק מילים תמים לנשק רטורי [אנגלית]	רוני הנקין
ספרים ועוד		
208-207	דבר עורכת מדור הביקורת [עברית ואנגלית]	דבורה קלקין- פישמן
210-209	ריאיון עם מר חי צבר, מנכ"ל הוצאת מאגנס	דבורה קלקין- פישמן
215-211	היש ללאום דבר יקר משפת הדיבור של אבותיו? שלומית שרייבום-שבטיאל. התחדשות הלשון הערבית בשליחות הרעיון הלאומי במצרים	אפרים ברק
220-216	תרגום ספרותי מערבית לעברית: גזרת תרגום הנחקרת לראשונה מחמוד כיאל. תרגום בצל העימות, נורמות תרגום מן הספרות העברית החדשה לשפה הערבית בשנים 1948-1990 [אנגלית]	חנה עמית-כוכבי
226-221	על חלקו הלועזי של הקובץ "לשונות יהודי ספרד והמזרח וספרויותיהם". דוד מ' בוניס (עורך). לשונות יהודי ספרד והמזרח וספרויותיהם: דברי הקונגרס הבינלאומי השישי לחקר מורשת יהדות ספרד והמזרח	סיריל אסלנוב
תקצירים		
228-227	תקצירים בעברית למאמרים באנגלית	
231-228	תקצירים באנגלית למאמרים בעברית	

Table of Contents

Irit Kupferberg	From the guest editor [Hebrew and English]	8-14
Articles		
Rakefet Sela-Sheffy	Between solidarity and alienation: Strategies of copying with a negative collective identity in everyday stories of "Israeliness" [Hebrew]	15-35
Irit Kupferberg and Ester Asher	"Lionesses risking their lives to defend their cubs": Hebrew Ulpan teachers co-construct their computer-mediated self when crisis threatens [Hebrew]	36-55
Nimrod Shavit and Tamar Katriel	"We Decided to Speak Out": "Breaking the Silence" Testimonials as Counter-Discourse [Hebrew]	56-82
Lea Kozminsky and Elda Weizman	Towards examination of self-advocacy patterns in context [Hebrew]	83-98
Ilana Elkad-Lehman	"Home is where it all begins": Ronit Matalon's (auto)biographical writing [Hebrew]	99-123
Itzhak Gilat and Irit Kupferberg	A journey into the future: A computer-mediated conversation between a suicidal help seeker and a group of trained volunteers	124-143
Yishai Tobin and Alison Stern Perez	Linguistic sign systems indicating proximity and remoteness in the "troubled talk" of Israeli bus drivers who experienced terror attacks	144-168
Roni Henkin	The Cognate Curse in Negev Arabic: From Playful Punning to Coexistence Conflicts	169-206
Books and More		
Devorah Kalekin-Fishman	From the editor [Hebrew and English]	207-208
Devorah Kalekin-Fishman	Interview with Mr. Hai Tzabar, Magnes Press CEO [Hebrew]	209-210
Efraim Barak	Has a nationality anything dearer than the speech of its fathers? Shlomit Shraybom-Shivtiel. The Renaissance of the Arabic Language and the Idea of Nationalism in Egypt [Hebrew]	211-215
Hannah Amit-Kochavi	On a Little Known Translation Field Mahmoud Kayyal. Translation in the Shadow of the Conflict: Norms Applied to Translations of Modern Hebrew Literature into Arabic (1948-1990)	216-220
Cyril Aslanov	On the Foreign Language Contributions to The Languages of Sefardic and Eastern Jews and Their Literatures David M. Bunis (éd.). Languages and Literatures of Sephardic and Oriental Jews [Hebrew]	221-226
Abstracts		
	Hebrew abstracts of English articles	227-228
	English abstracts of Hebrew articles	228-231

בין סולידריות להתנכרות: אסטרטגיות שיח של התמודדות עם דימוי קיבוצי שלילי בסיפורי יום-יום על "הישראליות"

רקפת סלע-שפי

לפי התפיסה המקובלת במחקר הזהות הקבוצתית, שיח הזהות נוטה בדרך כלל לחזק תיוג תוך-קבוצתי חיובי ולספק לו לגיטימציה. בניגוד לתפיסה זו, השיח היום-יומי של ישראלים על "ישראליות" חושף נטייה לקבע תיוג תוך-קבוצתי שלילי. המאמר בוחן סיפורים ספונטניים המשובצים בתגובות (talkbacks) של ישראלים על כתבות אינטרנטיות העוסקות בהתנהגות של ישראלים בחוץ-לארץ (מתוך קורפוס של יותר מ-2000 תגובות ל-17 כתבות ב-Ynet בין 2001 ל-2007). הסיפורים מתארים אירועים מביכים מנקודת המבט של המדווח, של פגיעה בנורמות של "התנהגות תרבותית נאותה". רוב הסיפורים מסופרים כאמצעי לשכנוע באמינותו של המגיב כמשתתף לגיטימי בשיח וביתרונו המוסרי על המגיבים האחרים בפרט ועל הציבור הישראלי בכלל. בניגוד לתמות הזהות הדומיננטיות בשיח הרשמי (כגון לאומיות, אתניות ודת), התמות העולות מן השיח הפופולרי שלפנינו מעידות שהמשתתפים עסוקים במיצוב עצמם על סולם ערכי של "תרבותיות מהוגנת" ונוקטים אסטרטגיות שונות של אימוץ או דחיית דימויים קנוניים של "ישראליות". כמו במקרים אחרים של התמודדות עם זהות חברתית מאוימת, הדוברים נעים בין הפגנת בושה וריחוק קיצוני ביחס לזיהויים הקבוצתיים לבין אסטרטגיות מגוונות של הדיפת שיפוטיות על ידי הכחשת הנזק או הכחשת האחריות.

"לביאות שיוצאות בחירוף נפש להגן על הגורים שלהן": בניית האני הקבוצתי

המקוון של מורות האולפנים לעברית בעת משבר

עירית קופרברג ואסתר אשר

המחקר מתמקד בחקר האינטראקציה המקוונת של מורות אולפנים לעברית בפורום שנפתח בעת משבר. מטרת המחקר היו בניית האני הקבוצתי של המשתתפות ובדיקת הצלחתו של הפורום המקוון. המסגרת התאורטית של המחקר משלבת בין גישה פונקציונלית לחקר השיח ובין הפסיכולוגיה הדיסקורסיבית. שילוב זה אפשר לבחון איך המשתתפות בשיח בונות במשותף את האני מתוך המיצוב הגלוי והסמוי שלהן בלי להתבסס על הגדרות או על מודלים אפריוריים. הגישה לחקר המיצוב שנבחרה היא גישת ארבעת העולמות, המדגישה שכאשר אנו מתקשרים עם האחר אנו ממצבים את עצמנו ביחס אליו בתקשורת ההווה והעבר ובהתנסויות עתידיות שטרם נחו. החוקר מפרש עולמות אלה כשהוא מבליט את הממדים הגלויים והסמויים של האני הבולטים מתוך המיצוב של המשתתפים, והוא גם מחבר את הניתוח ברמת המיקרו עם רמת המקרו. שאלת המחקר הייתה כיצד ממצבים המשתתפים את עצמם נוכח האחרים ונוכח ההקשר הישראלי בהודעות הפורום. ניתוח הקורפוס, שהכיל 120 הודעות, נערך בשיטה שנבנתה לאור הגישה הנזכרת לעיל, ועיקרה הוא פירוק מנומק של ההודעות המקוונות שנבחרו והרכבה פרשנית שלהן. הממצאים מראים שהמשתתפות באינטראקציה המקוונת בנו במשותף אני ייחודי שהיו לו מאפיינים מגדריים, אפקטיביים, קוגניטיביים, מטא-קוגניטיביים, חברתיים, ערכיים ומאפייני

התמודדות. עוד נמצא שהפורום אפשר למשתתפות לבטא את מצוקתן ולהתמודד אֶתה ובו בזמן לשמור על זהות בדויה.

"כי הגיע הזמן לדבר":

פרויקט העדות של "שוברים שתיקה" כשיח נגדי

נמרוד שביט ותמר כתריאל

חוקרים ואקטיביסטים כאחד מצביעים על הקושי הרב להפיק שיח נגדי, המאפשר לתאר, לנתח ולבקר את דפוסי השליטה הישראלית על האוכלוסייה הפלשתינית בשטחים. לטענתם, קושי זה מושרש בתרבות השתיקה וההכחשה שאופפת את שגרת הכיבוש הצבאי מזה עשרות שנים, והוא מובנה באמצעות מגוון פרקטיקות ומנגנונים המתחזקים תרבות זו בשיח הציבורי-אינטלקטואלי, בשיח הצבאי-רשמי ובדיווח העיתונאי-חדשותי. בתוך סביבה תקשורתית הגמונית זו, בולטת בשנים האחרונות פעילותם של ארגונים ותנועות חברתיות, המבקשים לפתח דפוסיים חדשים של שיח נגדי תוך שימוש יצירתי במגוון רחב של תצורות-שיח, אפנות סמיוטיות וטכנולוגיות תקשורת. המחקר הנוכחי מתמקד בפרויקט העדות של ארגון החיילים המשוחררים "שוברים שתיקה", שפרץ לתודעת הציבור באביב 2004 במהלך אינתיפאדת אל-אקצה. מטרת הארגון היא להעלות לדיון נוקב את חוויית השירות של חיילי צה"ל בשטחים, על הבעייתיות הרגשית והמוסרית הכרוכה בה, באמצעות איסוף והפצה של עדויות חיילים. בהתבסס על גישות האתנוגרפיה של התקשורת וחקר השיח, המחקר הנוכחי בוחן את מאפייניו התרבותיים, החברתיים והלשוניים של שיח עדות נגדי זה. ראשית, נבחנים המאפיינים התקשורתיים המייחדים אותו כדפוס דיבור מובחן תרבותית, המתבצע בהקשר התרבותי הישראלי הקונקרטי שבו פועל הארגון. לאחר מכן, נבחנים דפוסי ההבניה הטקסטואליים של שיח זה, המושתת על מארג של "טקסטים מעידים", שאותם מפיקים ומפיצים חברי הארגון בשלל אפיקים. ממצאי הניתוח מצביעים על כך ששיח העדות הנגדי של "שוברים שתיקה" הנו אופן פרטיקולרי שיח של "דיבור מתריס" הנקשר במסגרת התרבות הישראלית לדפוס הדיבור ה"דוגרי". במסגרת פעילות הארגון, דיבור מתריס זה מושתת על מארג טקסטואלי השוזר יחדיו שלוש צורות ז'אנריות עיקריות: "ז'אנר העדות האובייקטיבית", המעגן את העובדות של המבעים ומשמש כבסיס לפעולה של "יידוע מזעיק" הפונה לנמענים בתביעה לקבל אחריות לגבי הידע המתווך להם, "ז'אנר הווידוי המצפוני", המעגן את משמעותם המוסרית של המבעים מתוך עמדה סובייקטיבית-רפלקטיבית המערבת ביקורת עצמית וביקורת כלפי הציבור, ו"ז'אנר המחאה הפוליטית", המעלה קול של האשמה ציבורית מפורשת. מארג טקסטואלי זה, המבוסס על התנסות ישירה, ריבוי קולות וגודש תיאורי, מקנה לפרויקט העדות של "שוברים שתיקה" גוון ייחודי כשיח נגדי המבקש להציב אלטרנטיבה לעמדות רשמיות והגמוניות לגבי התנהלות הצבא אל מול האוכלוסייה הפלסטינית בשטחים.

לקראת בחינה של דפוסי סנגור עצמי בהקשר

לאה קוזמינסקי ואלדעה ויצמן

סנגור עצמי הוא פעולה שבה האדם מדבר בעד עצמו ומייצג את האינטרסים האישיים שלו. כדי שאדם בעל מוגבלות, כגון לקות בקריאה, יסגור על זכויותיו במערכת החינוך או במקום העבודה, עליו לפתח מיומנויות ספציפיות והבנות המאפשרות לו להסביר לאחרים את מוגבלותו הייחודית ולהתמודד בהצלחה עם עמדות של בני גילו, הורים, מורים ומעסיקים. במאמר זה נדווח על מחקר הבוחן התנהגויות של סנגור עצמי אצל סטודנטים בעלי לקויות קריאה (קבוצת המחקר) בהשוואה לסטודנטים ללא לקויות (קבוצת הביקורת) באמצעות שאלון המציג אירועי שיח מוכּנים המופנים לנמענים משלוש קבוצות הקשר: משפחה, חברים ולימודים. המאמר מתודולוגי בעיקרו, ומטרתו להציג כמה מהסוגיות המתודולוגיות החשובות שהתעוררו במהלך המחקר. נציג את המורכבות של בניית כלים לבחינת מאפייני שיח הסנגור ונתמקד בשני היבטים חשובים של מורכבות זו: הדרכים לאיתור אפיוני ההקשר הרלוונטיים לבחירת דפוסי השיח ונקודות המגע בין שתי פרדיגמות מחקריות שונות. נדון בשיקולים שהנחו את בניית שאלון המחקר ואת סכמת הקידוד, ננתח בקצרה דפוסי שיח של כמה נחקרים ונדגים רכיבים אחדים בסכמת הקידוד של שיח הסנגור העצמי.

"הבית הוא המקום שממנו מתחילים":

לסוגיית ה(אוטו)ביוגרפיה בכתיבתה של רונית מטלון

אילנה אלקד-להמן

המאמר בוחן את סוגיית הכתיבה האוטוביוגרפית ביצירתה של הסופרת רונית מטלון. בכתיבתה היא מתבוננת בילדותה בישראל בשנות השישים ובייצוגי עברה המשפחתי (זיכרונות, צילומים, תמונות, ספרים) בשפות שונות כדי לשחזר, לנתח ולהמשיג הבנה על אודות מערכות הקונפליקטים ויחסי האהבה-איבה-מלחמה בין הוריה, יחסי קרֶבָה-קֶרֶב שבין אִמה לסבתה ומקומה שלה, הסופרת, במערך המשפחתי כילדה (לא) רצויה. בחשיפה כואבת היא מתמודדת עם מקומם של בני המשפחה המבוגרים כמעצבי זהותה, חוויית ההגירה בעולמם של בני המשפחה, הקמת בית-צריף בפריפריה, והאופן שבו האמנות על כוחה הבדיוני בונה מציאויות, תמונות וסיפורים חלופיים למציאות ונהפכת למקור כוח לילדה בהתמודדות עם הכאב ובבניית זהותה. המאמר מדגים קריאה פרשנית הבוחנת את הקונפליקטים מעצבי הזהות הללו תוך היענות לפואטיקה של איפוק ושל "פסיפסיות" ייחודית למטלון. עימות בין מילים וסיפורים לצילומים ויצירות אמנות מזמן מהלך של דה-קונסטרוקציה, אשר בקריאה מפרקת ומאחה בו-זמנית שב ומתמודד עם רגשות קיצוניים במשפחה ומעשים (של אלימות, של טירוף?) הנעשים בשם האהבה. במאמר זה נעסוק בשלוש יצירות מאת מטלון: ספרה הראשון – "סיפור שמתחיל בלוויה של נחש" (1989); "זה עם הפנים אלינו" (1995); "קול צעדינו" (2008) – ספרה האחרון עד כה, שאותו מציג המאמר כביוגרפיה או אוטוביוגרפיה של אפשרויות. בשלוש היצירות הקונפליקטים והסודות שהמשפחה אוצרת מכוננים מרכז של כאב ושל חסד המלווים את אישיות הילדה שבגרה והפכה לסופרת.

**A journey into the future: A computer-mediated conversation
between a suicidal help seeker and a group of trained volunteers**

Itzhak Gilat and Irit Kupferberg

This study explores a unique computer-mediated (CM) interactive process that occurred between a suicidal help seeker (SHS) and a group of trained volunteers attempting to rescue him. In view of the paucity of studies exploring CM interactions focusing on the provision of help to SHSs, the study aims to identify, describe and explain the dimensions of the interactive process in an acute crisis situation. Our theoretical framework comprises a functionalist approach to CM discourse, which emphasizes that language resources are the main traces of the digital process on which the researcher can focus, discursive psychology, which prioritizes the study of psychological phenomena in discursive processes, while bracketing a priori definitions and the Four World Approach (FWA), which enables the researchers to be tuned to discourse at a micro-analytic level and then relate their findings to previous theories and definitions. Our qualitative analysis shows that in response to the SHS who sets the date of his death in the very near future, a virtual rescue team comprising five trained volunteers employed diverse strategies to attempt to divert the writer's attention to a more optimistic, long-term future landscape. The discussion offers an interpretation of the unique digital process that is unfolded in the study, and emphasizes its methodological and practical implications.

**Linguistic sign systems indicating proximity and remoteness in the
"troubled talk" of Israeli bus drivers who experienced terror attacks**

Yishai Tobin & Alison Stern Perez

This paper will present two linguistic sign systems indicating the opposition of the concepts of proximity versus remoteness of persons, entities, actions, states and events on a universal spatial-temporal-existential cline in Israeli Hebrew (IH). We will examine the non-random distribution of these linguistic sign systems in the discourse of three male Israeli bus drivers who experienced terror attacks, from interviews conducted by a female, new immigrant Ph.D. student in psychology. The specific linguistic systems to be analyzed are the personal pronoun system and the tense system of the verb. In particular, we will focus on: (a) the opposition between the proximate second-person singular masculine and feminine pronouns and their

converse roles as generic versus personal deictics and (b) the opposition between the so-called present tense for which we have postulated the meaning PROXIMATE and the so-called past and future tenses for which we have postulated the meaning REMOTE. We will discuss the discursive roles of these opposed signs systems and their extra-linguistic implications and ramifications in these interviews, which may be viewed as an example of "troubled talk".

The Cognate Curse in Negev Arabic: From Playful Punning to Coexistence Conflicts

Roni Henkin

The punning cognate curse, continuing the ancient Semitic tradition of paronomasia, patterns in adjacency pairs (AB) where an utterance or an action by A triggers a punning curse by B. For example, in Negev Arabic, if A addresses B as a maternal uncle (*xā*), in order to obtain a favor, B may respond *yxull bātak!* 'May He sew up your armpit!' — not as a real curse, but as a playful show of wittiness, that eases the tensions of everyday interaction. As a 'weapon of the weak' the curse is characteristic of women within the domestic circle. As long as the participants share pragmatic and cultural codes, nobody is offended.

However, when the cognate curse spreads to Arab-Jewish co-existence contexts, it may serve pragmatic functions, such as expressing frustrations of the bilingual Bedouin minority vis-a-vis the dominant Hebrew-speaking society: a monolingual policeman's *ta^ʕatsor ba-tsad!* '(Hb.) Pull over!' may trigger *ya^ʕāṣrak al-bēn!* 'May bad luck squash you!' from the bilingual Bedouin driver. The monolingual policeman does not understand, the bilinguals enjoy the joke at his expense, and the social asymmetry is momentarily reversed. The socio-pragmatic functions of the bilingual cognate curse include drawing social borders: 'We, as bilinguals, can infiltrate your linguistic borders; you monolingual Hebrew speakers are excluded from ours'.